

Independent Evaluation Commission for assessing the integrity of candidates
for the position of member in the self-administration bodies of judges and prosecutors

Comisia independentă de evaluare a integrității candidaților la funcția
de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor

*Decizia nr. 32 din 26 aprilie 2023 cu privire la candidatura lui Dumitru OBADĂ,
Candidat la funcția de membru în Consiliul Superior al Procurorilor*

Comisia independentă de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor (în continuare „Comisia”) a deliberat în privat la 21 aprilie 2023 și 26 aprilie 2023. Membrii participanți au fost:

1. Herman von HEBEL
2. Victoria HENLEY
3. Nadejda HRIPTIEVSCHI
4. Vitalie MIRON
5. Tatiana RĂDUCANU
6. Nona TSOTSORIA

Comisia emite următoarea decizie, care a fost adoptată în acea dată:

I. Procedura

Dumitru OBADĂ, actualmente deținând funcția de agent guvernamental al Republicii Moldova în fața Curții Europene a Drepturilor Omului („candidatul”), s-a aflat pe lista candidaților remisă de Consiliul Superior al Procurorilor în adresa Comisiei la 7 aprilie 2022, în versiunea actualizată la 13 ianuarie 2023, în vederea evaluării pentru funcția de membru în Consiliul Superior al Procurorilor.

Candidatul a fost numit în funcția de procuror în anul 2011. A deținut funcția de procuror în Procuratura Generală, Procuratura Anticorupție, și diverse alte funcții. În luna iunie 2022 a fost detașat și numit pentru un termen de patru ani ca agent guvernamental al Republicii Moldova în fața Curții Europene a Drepturilor Omului.

La 21 iunie 2022, Comisia a trimis candidatului un chestionar privind integritatea etică pentru a fi completat în mod voluntar și returnat Comisiei până la 5 iulie 2022. La 5 iulie 2022, candidatul a transmis Comisiei chestionarul completat.

La 23 ianuarie 2023, Comisia a trimis candidatului o solicitare pentru completarea și depunerea până la 30 ianuarie 2023 a Declarației de avere și interese personale pentru ultimii 5 ani, în conformitate cu prevederile art. 9 alin. (2) din Legea nr. 26/2022 privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor (în continuare „Legea nr. 26/2022”). Declarația include, de asemenea, lista persoanelor apropiate din sistemul judecătoresc, al procuraturii și în serviciul public, așa cum

prevede același articol. Din motive întemeiate, Comisia a prelungit termenul oferit candidatului pentru depunerea declarației pentru ultimii 5 ani până la 4 februarie 2023. Candidatul a transmis Comisiei declarația completată la 3 februarie 2023.

Comisia a obținut informații din numeroase surse pentru a evalua integritatea etică și financiară a candidatului. Sursele din care s-au obținut informații cu privire la candidații evaluați au inclus, în general, Autoritatea Națională de Integritate, Serviciul Fiscal de Stat, Inspectoratul General al Poliției de Frontieră, instituții financiare, instituții publice, surse deschise precum rețelele de socializare și reportajele jurnalistice de investigație și rapoartele membrilor societății civile. Nu toate sursele au furnizat informații referitoare la fiecare candidat și nu toate informațiile furnizate de surse cu privire la candidat au fost pertinente pentru evaluarea Comisiei. A fost verificată corectitudinea și relevanța tuturor informațiilor primite.

În măsura în care au fost depistate probleme în declarația candidatului, chestionarul privind integritatea etică și din informațiile colectate, acele probleme au fost abordate în întrebări scrise adresate candidatului și în timpul audierilor în ședință publică.

Comunicarea scrisă cu candidatul:

La 15 martie 2023, Comisia a trimis candidatului o solicitare de clarificare a informațiilor, conținând 17 întrebări, inclusiv 54 de sub-întrebări și 35 de solicitări de documente suplimentare. Candidatul a răspuns la întrebările Comisiei, în termen, la 19 martie 2023 și a furnizat majoritatea documentelor solicitate.

La 28 martie 2023, Comisia a trimis a doua rundă de patru întrebări, inclusiv nouă subîntrebări și două solicitări de documente suplimentare, pentru a clarifica unele aspecte care au apărut în cadrul evaluării. Candidatul a răspuns la întrebările Comisiei în termen, la 31 martie 2023 și a furnizat documentele solicitate.

La 3 aprilie 2023, Comisia a trimis a treia rundă de două întrebări, inclusiv două subîntrebări și o solicitare de documente suplimentare, pentru a clarifica unele aspecte care au apărut în cadrul evaluării. Candidatul a răspuns la întrebările Comisiei în termen, la 6 aprilie 2023 și a furnizat documentele solicitate.

În urma cererii candidatului, la 20 aprilie 2023 candidatului i s-a acordat acces la materialele de evaluare conform art. 12 alin. (4) lit. c) din Legea nr. 26/2022.

La 21 aprilie 2023, candidatul a participat la audieri în ședință publică a Comisiei.

II. Cadrul normativ privind evaluarea

Evaluarea de către Comisie a integrității candidaților constă în verificarea integrității etice și a

integrității financiare a acestora (art. 8 alin. (1) din Legea nr. 26/2022).

Conform art. 8 alin. (2) din Legea nr. 26/2022, se consideră că un candidat corespunde criteriului de integritate etică dacă:

- a) nu a încălcat grav regulile de etică și conduită profesională a judecătorilor, a procurorilor sau, după caz, a altor profesii, precum și nu a admis, în activitatea sa, acțiuni sau inacțiuni reprobabile, care ar fi inexplicabile din punctul de vedere al unui profesionist în domeniul dreptului și al unui observator imparțial;
- b) în privința acestuia nu există suspiciuni rezonabile privind comiterea actelor de corupție, actelor conexe actelor de corupție sau faptelor coruptibile în sensul Legii integrității nr. 82/2017;
- c) nu a încălcat regimul juridic al declarării averii și intereselor personale, al conflictelor de interese, al incompatibilităților, al restricțiilor și/sau al limitărilor.

O serie de versiuni ale codurilor de etică au fost aplicabile procurorilor în perioada de timp cuprinsă de evaluare. Codurile au fost: *Codul de etică al procurorului*, aprobat prin Ordinul Procurorului General nr. 303/35 din 27 decembrie 2007, *Codul de etică al procurorului*, aprobat prin decizia Consiliului Superior al Procurorilor nr. 12-3d-228/11 din 4 octombrie 2011, *Codul de etică și conduită al procurorului*, aprobat prin decizia Consiliului Superior al Procurorilor nr. 12-173/15 din 30 iulie 2015 și *Codul de etică al procurorilor*, aprobat prin decizia Adunării Generale a Procurorilor nr. 4 din 27 mai 2016, modificat prin decizia Adunării Generale a Procurorilor nr. 1 din 22 februarie 2019.

Avizul nr. 13 al Consiliului Consultativ al Procurorilor Europeni (CCJE) "Independența, responsabilitatea și etica procurorilor", adoptat la 23 noiembrie 2018 („CCPE (2018) Op. No. 13”) oferă îndrumări suplimentare.

Codul de conduită a funcționarului public, aprobat prin Legea nr. 25/2008 privind Codul de conduită a funcționarului public, modificat ultima dată prin Legea nr. 305/2017, a fost aplicabil pe perioada de timp cuprinsă de evaluare.

În cazul lipsei unor reguli de etică și conduită aprobate pentru domeniul în care activează sau a activat candidatul, se verifică dacă comportamentul din trecut al candidatului provoacă sau nu suspiciuni rezonabile referitoare la corespunderea acestuia cu standardele etice și de conduită stabilite pentru judecători și procurori. (art. 8 alin. (3) din Legea nr. 26/2022).

Conform art. 8 alin. (4) din Legea nr. 26/2022, se consideră că un candidat corespunde criteriului de integritate financiară dacă:

- a) averea candidatului a fost declarată în modul stabilit de legislație;
- b) Comisia constată că averea dobândită de către candidat în ultimii 15 ani corespunde veniturilor declarate.

Art. 2 alin. (2) din Legea nr. 26/2022 prevede că evaluarea candidaților include o verificare a averii persoanelor apropiate candidaților, astfel cum sunt definite în Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, precum și a persoanelor prevăzute la art. 33 alin. (4) și (5) din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate.

Conform art. 8 alin. (5) din Legea nr. 26/2022, pentru evaluarea integrității financiare a candidatului Comisia verifică:

- a) respectarea de către candidat a regimului fiscal în partea ce ține de achitarea impozitelor la folosirea mijloacelor și veniturilor rezultate din proprietatea deținută, precum și a veniturilor impozabile, și în partea ce ține de achitarea drepturilor de import și drepturilor de export;
- b) respectarea de către candidat a regimului juridic al declarării averii și intereselor personale;
- c) modul de dobândire a bunurilor aflate în proprietatea sau posesia candidatului ori a persoanelor specificate la art. 2 alin. (2), precum și cheltuielile legate de întreținerea acestor bunuri;
- d) sursele de venit ale candidatului și, după caz, ale persoanelor specificate la art. 2 alin. (2);
- e) dacă există sau nu contracte de împrumut, credit, leasing, asigurare sau alte contracte care pot asigura beneficii de ordin financiar, în care candidatul, persoana specificată la art. 2 alin. (2) sau persoana juridică în care aceștia au calitatea de beneficiari efectivi este parte contractantă;
- f) dacă există sau nu donații în care candidatul sau persoana specificată la art. 2 alin. (2) are statut de donatar sau de donator;
- g) alte aspecte relevante pentru clarificarea originii averii candidatului și pentru justificarea acesteia.

În aprecierea criteriilor aferente integrității etice și integrității financiare și în luarea deciziilor cu privire la acestea, Comisia nu depinde de constatările altor organe cu competențe în domeniul respectiv (art. 8 alin. (6) din Legea nr. 26/2022). Comisia apreciază materialele acumulate cu privire la candidați după intima sa convingere, formată în urma cercetării multiaspectuale, complete și obiective a informației. Niciunul dintre materialele prezentate nu are o forță probantă prestabilită fără aprecierea lui de către Comisie (art. 10 alin. (9) din Legea nr. 26/2022).

Se consideră că un candidat nu întrunește criteriile de integritate dacă s-a constatat existența unor dubii serioase privind conformitatea candidatului cu cerințele prevăzute la art. 8, care nu au fost înlăturate de către persoana evaluată. (art.13 alin. (5) din Legea nr. 26/2022). După cum se menționează în Raportul Comisiei de la Veneția cu privire la verificarea integrității judecătorilor și procurorilor în Kosovo, „Într-un sistem de verificări prealabile de integritate, decizia de a nu recruta un candidat poate fi justificată în caz de simpla îndoială, pe baza unei evaluări a riscurilor. Cu toate acestea, decizia de a evalua negativ un deținător actual al postului ar trebui să fie legată de un indiciu de încălcare a legii, de exemplu avere inexplicabilă, chiar dacă nu poate fi dovedit

dincolo de orice îndoială că această avere provine din surse ilegale”. Totodată, „În alte investigații, cum ar fi verificarea mai largă a integrității, sarcina probei se va realiza pe baza balanței probabilităților”. Comisia de la Veneția, CDL-AD(2022)011-e, Kosovo - Opinia referitoare la documentul de concept privind verificarea integrității judecătorilor și procurorilor și proiectul de amendamente la Constituție, adoptat de Comisia de la Veneția la cea de-a 131-a sesiune plenară (Veneția, 17-18) iunie 2022), §§10,9.

Inversarea sarcinii probei către candidat, odată ce organul de evaluare a identificat probleme de integritate, a fost considerată admisibilă de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului, chiar și în verificarea integrității judecătorilor în exercițiu care își pot pierde funcțiile sau pot fi sancționați în alt mod ca consecință a evaluării. În cauza *Xhoxhaj contra Albaniei*, nr. 15227/19, §352, 31 mai 2021, Curtea a afirmat că „nu este per se arbitrar, în sensul aspectului „civil” al articolului 6 § 1 din Convenție, ca sarcina probei să revină reclamantului în procedura de verificare a integrității după ce CIC [Comisia Independentă de Calificare] a pus la dispoziție constatările preliminare rezultate în urma încheierii anchetei și a dat acces la probele din dosarul cauzei”.

În temeiul art. 5 alin. (1) din Regulamentul de evaluare al Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor, aprobat la 2 mai 2022 în temeiul Legii nr. 26/2022 (în continuare „Regulament de evaluare”), numai dacă un candidat întrunește pe deplin toți indicatorii, așa cum sunt definiți în art. 8 alin. (2) – (5) din Legea nr. 26/2022, se consideră că acesta corespunde criteriilor de „integritate etică și financiară”.

III. Evaluarea candidatului

Candidatul a fost întrebat în timpul audierilor despre următorul aspect financiar și etic.

1. Nedeclararea cheltuielilor de chirie pentru activitatea soției sale în modul prevăzut de legislație.

a. Faptele

În declarația pentru ultimii 5 ani pe care candidatul a prezentat-o Comisiei la 3 februarie 2023 în cadrul procesului de evaluare, acesta a declarat diverse cheltuieli legate de biroul notarial al soției sale. Suma pe care a indicat-o ca cheltuieli de chirie pentru fiecare dintre cei cinci ani a fost diferită de sumele care au fost declarate la Serviciul Fiscal de Stat (în continuare „SFS”). În declarația pentru ultimii 5 ani, candidatul a declarat pentru anul 2017, cheltuieli de chirie în sumă de 29.300 MDL; la SFS pentru anul respectiv au fost declarați 137.382 MDL. Pentru anul 2018, el a declarat cheltuieli de chirie în sumă de 28.100 MDL; 130.932 MDL au fost declarați la SFS. Pentru anul 2019, candidatul a declarat cheltuieli de chirie de 160.000 MDL; 205.746 MDL au

fost declarați la SFS. Pentru anul 2020, el a declarat cheltuieli de chirie de 228.000 MDL; 214.125 MDL au fost declarați la SFS. Pentru anul 2021, el a declarat cheltuieli de chirie de 327.000 MDL; la SFS, pentru anul respectiv, au fost declarați 323.099 MDL. Astfel, pentru anii 2017-2019 în declarația sa pentru ultimii 5 ani, candidatul a subevaluat suma cheltuielilor de chirie suportate de biroul notarial al soției sale. Pentru anii 2020 și 2021, el a supraestimat suma cheltuielilor de chirie. Candidatul a menționat în declarația sa pentru ultimii 5 ani că fiecare sumă furnizată reprezintă o aproximație.

La întrebările Comisiei, în cadrul rundelor de întrebări scrise și în timpul audierilor, cu privire la diferența dintre sumele cheltuielilor de chirie din declarația pentru ultimii 5 ani a candidatului și din declarațiile sale la SFS, candidatul a declarat că sumele pe care le-a furnizat în declarația sa pentru ultimii 5 ani erau estimări ale valorii chiriei plătite și că nu a primit informații cu privire la costurile reale de chirie de la contabil, atunci când a depus declarația. Ca răspuns la întrebările scrise ale Comisiei, candidatul a furnizat contractele de locațiune pentru perioada 2017 – 2021 și a furnizat documente privind calculul cheltuielilor de chirie pentru anul 2017.

b. Cadrul normativ

Pentru a stabili dacă candidatul corespunde criteriului de integritate financiară, Comisia verifică dacă candidatul a respectat regimul juridic al declarării averii și intereselor personale, în temeiul art. 8 alin. (4) lit. a) și alin. (5) lit. b) din Legea nr. 26/2022.

Conform art. 8 alin. (2) lit. c), alin. (4) lit. a) și alin. (5) lit. d) din Legea nr. 26/2022, dacă averea candidatului nu a fost declarată în modul stabilit de legislație, se consideră că candidatul nu corespunde criteriilor de integritate financiară și integritate etică.

Conform art. 9 alin. (2) din Legea nr. 26/2022, Comisia de evaluare solicită candidatului depunerea, la comisie, a unei declarații de avere și interese personale cu datele actualizate pentru ultimii 5 ani, care să includă și cheltuielile din perioada respectivă.

Regulamentul de evaluare prevede că veniturile sau cheltuielile nedeclarate sunt relevante pentru integritatea financiară, în măsura în care acestea nu au fost declarate veridic, dar și pentru integritatea etică, inclusiv, dar fără a se limita la, în măsura în care se referă la venituri secundare interzise, evaziune fiscală sau încălcarea prevederilor privind combaterea spălării banilor. (art. 6 alin. (1)).

c. Motivarea

Art. 8 alin. (2) lit. c), alin. (4) lit. a) și alin. (5) lit. b) din Legea nr. 26/2022 prevede că Comisia verifică dacă un candidat a respectat regimul juridic al declarării averii și intereselor personale.

În acest caz, pentru fiecare an în declarația pentru ultimii 5 ani, candidatul a furnizat sumele de

chirie pentru biroul notarial a soției sale, care nu erau în concordanță cu sumele declarate anterior la SFS. Pentru trei ani, candidatul a subevaluat cheltuielile de chirie; pentru doi ani, candidatul a supraevaluat sumele plătite. Valoarea diferenței nete dintre sumele din declarația pentru ultimii 5 ani și sumele raportate la SFS a fost de 238.884 MDL.

Candidatul a explicat, ca răspuns la întrebările scrise și în timpul audierilor că sumele anuale ale cheltuielilor de chirie pe care le-a furnizat în declarația pentru ultimii 5 ani erau estimări, deoarece nu a putut obține informații de la contabil înainte de depunerea declarației. Fiind întrebat despre aceste diferențe în prima rundă de întrebări din partea Comisiei, candidatul a explicat prompt erorile și a furnizat documente confirmative pentru sumele chiriei plătite. Diferențele dintre estimările candidatului privind chiria plătită de biroul notarial al soției sale și sumele declarate la SFS nu au avut niciun efect asupra cuantumului impozitelor datorate sau plătite pentru veniturile notariale ale soției sale, deoarece cheltuielile efective fuseseră raportate anterior la SFS și impozitele fuseseră deja plătite. Candidatul a indicat în declarația sa că fiecare sumă furnizată a fost „aproximativă”.

Având în vedere circumstanțele de mai sus, Comisia nu a constatat dubii serioase (art. 13 alin. (5) din Legea nr. 26/2022) cu privire la respectarea de către candidat a criteriului de integritate etică prevăzut la art. 8 alin. (2) lit. c) și criteriului de integritate financiară, conform art. 8 alin. (4) lit. a) și alin. (5) lit. b) din Legea nr. 26/2022, cu privire la sumele declarate în declarația sa pentru ultimii 5 ani drept cheltuieli de chirie pentru biroul notarial al soției sale, deoarece estimările eronate ale candidatului – prezentate cu precizarea corespunzătoare din cauza constrângerilor de timp – par a fi fost neintenționate, au fost explicate cu promptitudine, nu au fost făcute în niciun scop impropriu și, prin urmare, preocupările Comisiei au fost pe deplin înlăturate de candidat.

IV. Decizia

În temeiul art. 8 alin. (1), alin. (2) și (4) și art. 13 alin. (5) din Legea nr. 26/2022, Comisia a hotărât că candidatul întrunește criteriile de integritate etică și financiară și, astfel, promovează evaluarea.

V. Calea de atac și publicarea deciziei

Conform art. 14 alin. (1) din Legea nr. 26/2022, decizia poate fi contestată de către candidatul evaluat în termen de 5 zile de la data recepționării deciziei motivate.

Conform art. 13 alin. (7) din Legea nr. 26/2022, decizia este transmisă prin email candidatului și instituției responsabile de organizarea alegerilor sau, după caz, a concursului, care în cazul dat este Consiliul Superior al Procurorilor. Dacă în termen de 48 de ore de la momentul expedierii deciziei, candidatul nu notifică Comisia despre refuzul său privind publicarea, decizia se publică

pe pagina web a Consiliului Superior al Procurorilor în formă depersonalizată, cu excepția numelui și prenumelui candidatului, care rămân publice. Comisia va publica, de asemenea, decizia pe pagina sa web, în cazul în care candidatul nu se opune publicării.

Această decizie a fost adoptată în unanimitate de către toți membrii participanți ai Comisiei.

Decizia fost întocmită în limba engleza și tradusă în limba română.

Semnătura:

Herman von HEBEL
Președintele Comisiei

Comisia Pre-Vetting